

TARTUNTATAUTILAIN 58 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS POHJOIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVI- RASTON TOIMIALUEELLE

ASIAN TAUSTAA

Maaailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 16.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (COVID-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 17.3., 8.4., 8.5., 19.5., 16.6., 1.7. ja 24.8.2020 antamallaan päätöksillä tehnyt tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaiset rajoituspäätökset koskien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämistä.

Aluehallintovirasto on 24.8.2020 antamallaan päätöksellä asettanut yli 50 henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edellytykseksi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 14.5.2020 antaman ohjeen noudattamisen. Päätös on voimassa ajalla 1.9.–30.9.2020.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemistä.

ALUEHALLINTOVI-RASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla toimialueensa kuntien alueella kaikki sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 50 (viisikymmentä) henkilöä.

Sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voidaan kuitenkin järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu yli 50 (viisikymmentä) henkilöä edellyttäen, että turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) 21.9.2020 antamaa ohjetta (liite 1).

Määräys on voimassa ajalla 1.10.–31.10.2020.

Perustelut

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen mukaan koronaviruksen aiheuttama tauti (COVID-19) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun henkilö yskii tai aivastaa. Virus voi tarttua myös pinnoilta, joille on hiljattain päätynyt sairastuneen hengitystie-eritteitä. Suomessa koronavirusepidemia on rauhoittunut verrattuna alkuvuoden tilanteeseen, mutta edelleen on olemassa uhka epidemian uudelleen kiihtymisestä. Virus kiertää edelleen sekä Suomessa että laajasti muualla maailmassa, ja Suomen väestöstä valtaosa on yhä altis tartunnalle. Uuden koronaviruksen aiheuttaman taudin ehkäisemiseksi ei ole vielä käytössä rokotetta. Laajalla testaamisella, sairastuneiden eristämällä, tartuntaketjujen jäljittämällä ja altistuneiden karanteenilla voidaan osaltaan, mutta ei yksinomaan, estää taudin leviämistä.

Kokoontumisrajoituksia asetettaessa huomioidaan epidemiologinen arvio taudin leviämisestä tilanteissa, joissa sosiaalisten kontaktien määrä on suuri. Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 3.9.2020 puoltanut sosi-

aali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelmaa hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen covid-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:26). Suunnitelmassa epidemian hallinnan lähtökohtana ovat paikallisten ja alueellisten viranomaisten tartuntatautilain mukaisesti teke­mät toimet ja päätökset.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisen tilannearvioraportin 16.9.2020 mukaan uusien COVID-19 -tapausten määrä Suomessa on pysynyt viikkotasolla edelleen maltillisena. Viikoittaiset tapausmäärät ja ilmaantuvuus ovat elokuun alusta kasvaneet verrattuna kesä-heinäkuun tyyneen vaiheeseen. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisen tilannearvioraportin 16.9.2020 mukaan Suomessa on todettu viime viikkojen aikana yhä enemmän kotimaisia laajempia tartuntaryppäitä ja joukkoaltistumisia, jotka ovat johtaneet jatkotartuntoihin. Uusista tapauksista suurin osa liittyy jo aiemmin tiedossa olleisiin, eri puolilla maata ilmenneisiin tartuntaketjuihin, joista osa on laajempia ja osa pienempiä. THL toteaa, että tartuntoja on tapahtunut viimeisten viikkojen aikana erityisesti vapaa-ajalla, harrastuksiin ja opiskeluun liittyvissä sosiaalisissa kontakteissa. Joukkoaltistukset ovat johtaneet usein myös jatkotartuntoihin.

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Joukkoaltistumisten ja laajan taudin leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa iso joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähikontakteihin keskenään. Siten tartunnan torjuntatoimista huolehtiminen yleisötilaisuuksissa ja julkisissa kokouksissa on välttämätöntä. Kun kokoontumisissa noudatetaan riittäviä turvaohjeita, voidaan tartunnan riskiä olennaisesti vähentää puuttuen kokoontumisvapauteen ja muihin perusoikeuksiin mahdollisimman vähäisessä määrin.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätös perustuu alueellisen tilanteen kokonaisarvioon, jossa on arvioitu COVID-19 -taudin alueellisia tosiasiallisia vaikutuksia kansanterveyteen sekä otetaan huomioon myös alueellisten viranomaisten näkemykset rajoitustoimien tarpeellisuudesta.

THL:n koronakartan (<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajan-kohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta>) (päivitetty tieto kartasta 21.09.2020 klo 12:40) mukaan ilmaantuvuusluku (tapausta 100 000 asukasta kohden) Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä (PPSHP) viimeisen kahden viikon ajanjaksolta on 2,9 ja sitä edeltävän jakson 4,2; Kainuun sairaanhoitopiiriin (Kainuun sote) alueella vastaavat luvut ovat 4,1 ja 27,7. Tapausmäärät PPSHP:n alueella ovat olleet vastaavina ajanjaksoina 12 ja 17 tapausta sekä Kainuun alueella 3 ja 20 tapausta.

Sekä Kainuun että PPSHP:n arvion mukaan epidemiologinen kokonaistilanne on tällä hetkellä rauhallinen ja tartuntaketjut on saatu hyvin jäljitettyä eikä COVID-19 -potilaita ole erikoissairaanhoidossa 21.9.2020. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella on menehtynyt yhteensä 3 potilasta COVID-19 -tautiin koko epidemian aikana.

Oulun yliopistollisen sairaalan infektiontorjuntayksikkö korostaa käsidesin käytön merkitystä sekä turvaväleistä huolehtimista epidemian torjunnassa. Kainuun sote on suosittanut kasvomaskin käyttöä yli 15-vuotiaille kansalaisille koko Kainuun alueelle tilanteissa, joissa lähikontaktien välttäminen ei ole mahdollista 27.9.2020 saakka.

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten näkemyksen mukaan rajoitustoimien välttämättömyyttä arvioitaessa joudutaan yhteensovittamaan terveyteen liittyviä seikkoja ja niiden vaikutuksia talouteen. ELY-keskusten mukaan rajoitusten tulee elää tilanteen mukaan ja rajoituksia tulee purkaa hallitusti rauhallisessa tilanteessa, sillä aikaisemmat rajoitustoimenpiteet ovat vaikuttaneet yrityssektoriin ja heikentäneet niiden kantokykyä.

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirien kuntayhtymien tartuntataudeista vastaavat lääkärit kannattavat kaikkien tapahtumien ja yleisötilaisuuksien sallimista turvallisesti kokoontumisten hygieniaohteita noudattaen.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueen pienissä kunnissa yksittäinenkin esimerkiksi perhejuhlissa tapahtunut sairastuminen ja altistukset voivat tuoda esiin suhteellisissa tilastoissa merkittävän tautiryvästymän ja epidemiologinen tilanne voi muuttua nopeasti. Alueen sosiaalihuollon yksiköissä ilmi tulleet COVID-19 -tartunnat ovat toistaiseksi olleet yksittäisiä, ja niihin on kyetty reagoimaan paikallisesti nopeasti ja tehokkaasti voimassa olevan tartuntatautilain mahdollistamin keinoin. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueen sairaaloilla on hyvä toimintavalmius ottaa vastaan ja hoitaa asianmukaisesti mahdollisia COVID-19 -potilaita.

Tartuntatilanne Suomessa vaihtelee alueittain, ja eri alueiden tilanne vaihtelee myös ajallisesti. Joukkoaltistumisia ja tautiryvästymiä on tähän mennessä esiintynyt epidemiologisesti erilaisilla alueilla. Ihmiset liikkuvat alueiden välillä paljon, ja etenkin suurempiin tapahtumiin usein saavutaan eri puolilta maata. Tästä syystä Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueen rauhallinenkin epidemiologinen tilanne edellyttää turvaohjeiden noudattamista yli 50 hengen yleisissä kokouksissa ja yleisötilaisuuksissa.

Yli 50 (viidenkymmenen) henkilön yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa osalta pidetään tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömänä, että turvallisuus voidaan varmistaa asiakasmäärien rajaamisen, turvaetäisyyksien ja hygieniaohteistuksen avulla. Jos epidemiologinen tilanne muuttuu,

aluehallintovirasto arvioi tätä kokoontumisia koskevaa rajoituspäätöstä uudestaan.

Edellä todetun perusteella Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella voidaan edelleen todeta laaja yleisvaarallisen tartuntataudin (COVID-19) vaara. Tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueella.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 8, 58 ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen (146/2017) 1 §:n muuttamisesta (69/2020) 1 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Pasi Hirvikoski (puh. 0295 017 500).

Ylijohtaja

Terttu Savolainen

Aluehallintoylilääkäri

Pasi Hirvikoski

Aluehallintovirasto käyttää sähköistä hyväksyntää, jonka merkinnät ovat asiakirjan lopussa.

LIITTEET

Liite 1. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antama ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä

Liite 2. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueen kunnat

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa 22.10.2020 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Alueen kunnat ja kuntayhtymät

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueen kunnat ja kuntayhtymät

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun sairaanhoitopiirit, joita pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Oulun poliisilaitos

Jokilaaksojen, Kainuun ja Oulu-Koillismaan pelastuslaitokset

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Maksutta

Tämä asiakirja PSAVI/7082/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/7082/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hirvikoski Pasi 22.09.2020 07:28

Ratkaisija Savolainen Terttu 22.09.2020 07:44